

Львівський державний університет внутрішніх справ

ПРАВО. КОМУНІКАЦІЯ. СУСПІЛЬСТВО

LAW. COMMUNICATION. SOCIETY

DAS RECHT. DIE KOMMUNIKATION. DIE GESELLSCHAFT

LE DROIT. LA COMMUNICATION. LA SOCIÉTÉ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
здобувачів вищої освіти
(українською та іноземними мовами)

04 квітня 2025 року

Львів

2025

УДК 351.75(063) = 00
Ф79

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет вченою радою
Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 26 березня 2025 р. №14)

Рецензенти:

Іванченко М.І., доцент кафедри іноземних мов та перекладознавства
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності кандидат
філологічних наук, доцент

Павлик Л.В., начальник відділу організації наукової діяльності
Львівського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних
наук, майор поліції

Право. Комунікація. Суспільство. Law. Communication. Society. Das Recht.
Die Kommunikation. Die Gesellschaft. Le Droit. La Communication. La Société:
матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої
освіти (українською та іноземними мовами) / за заг. ред. канд. психол. наук,
доц. Л.І. Кузьо. Львів: ЛьвДУВС, 2025. 556с.

*У збірнику представлені тези доповідей учасників всеукраїнської
конференції – здобувачів закладів вищої освіти України. Висвітлено важливі
аспекти взаємодії правових процесів, комунікаційних стратегій та
суспільства. Порушено проблеми функціонування громадянського суспільства в
умовах війни. Розглянуто питання, що стосуються прав людини, діяльності
правоохоронних органів, комунікації в сучасному правовому просторі. Збірник
містить тези як українською, так і іноземними (англійською, німецькою,
французькою) мовами, що сприяє міжнародному обміну досвідом та поглиблює
науковий діалог у галузі права, комунікації та суспільства.*

*The collection features abstracts of presentations by participants of the all-
Ukrainian conference – students of higher education institutions in Ukraine.
Important aspects of the interaction of legal processes, communication strategies,
and society are highlighted. Problems of civil society functioning in conditions of war
are addressed. Issues related to human rights, law enforcement activities, and
communication in the modern legal space are discussed. The collection contains
abstracts both in Ukrainian and foreign languages (English, German, French), which
promotes international exchange of experience and deepens the scientific dialogue in
the fields of law, communication, and society.*

Опубліковано в авторській редакції.

УДК 351.75(063) = 00

© Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025

специфіку кожного окремого випадку та використовувати всі доступні засоби для досягнення максимальної ефективності.

Впровадження ефективних комунікативних стратегій у правовій практиці сприяє не лише захисту інтересів клієнтів, але й підвищенню рівня довіри до правових органів та забезпеченню справедливості у суспільстві. Саме так відкриваються нові можливості для інтеграції сучасних технологій у юридичну діяльність, що в свою чергу створює базу для подальших досліджень та вдосконалення методів правового спілкування. Подальші дослідження в цьому напрямі повинні бути зосереджені на аналізі практичних кейсів, що демонструють застосування комунікативних стратегій у різних галузях права, а також на розробці рекомендацій щодо їх адаптації до сучасних умов функціонування правових інститутів. Розвиток комунікативних стратегій є важливим кроком на шляху до створення ефективної системи правосуддя, що відповідає вимогам сучасного суспільства та сприяє забезпеченню високого рівня правової культури.

1. Комунікаційна стратегія Верховної Ради України на 2017-2021 роки - Центр демократії та верховенства права. *Центр демократії та верховенства права* -. URL: <https://cedem.org.ua/library/komunikatsijna-strategiya-verhovnoyi-rady-ukrayiny-na-2017-2021-roky/> (дата звернення: 02.03.2025).

2. Маслова О. Г. Роль комунікативної культури в професійній діяльності державних службовців. 2020.

3. Овсяннікова О. О. Комунікаційна стратегія судової влади: поняття, цілі, основні напрями реалізації. *Вісник Запорізького національного університету*. 2022.

4. Betteke Van Ruler. Communication Theory: An Underrated Pillar on Which Strategic Communication Rests. URL: <https://doi.org/10.1080/1553118X.2018.1452240>.

5. Thorson K. Strategic Communication. *Oxford Bibliographies*. 2022.

Шмега Максим

студент 4 курсу

Львівський державний університет

безпеки життєдіяльності

Науковий керівник

Конівіцька Тетяна

ЦЕНзуРА ЯК ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ З НАЦІОНАЛЬНОЮ ІДЕНТИЧНІСТЮ: ЗАБОРОНЕНЕ ПОЕТИЧНЕ КІНО

Обмеження та цензура в українському кінематографі завжди була не лише політичним, а й культурним інструментом, спрямованим на придушення національної ідентичності. Особливо це дотично до феномена «поетичного

кіно», який, попри зовнішню аполітичність, став надзвичайно потужним засобом національного самовираження.

Заборона та обмеження фільмів таких режисерів, як Сергія Параджанова, Юрія Іллєнка, Леоніда Осика та інших, свідчать про систематичну боротьбу з проявами української культурної автономії і не тільки. Аналізуючи історію цензурних утисків, можна простежити, як кіно стало, так би мовити, «колізеєм» боротьби за ідентичність та свободу вираження, оскільки це було місцем публічних видовищ, де глядачі спостерігали за боротьбою гладіаторів, які, опинившись на арені, могли здобути перемогу і свободу або загинути. Подібно до цього українське поетичне кіно 1960-1970-х років опинилося в епіцентрі ідеологічного двобою. Його творці та їхні роботи були під постійним наглядом радянської влади, абсолютно кожен фільм ще до виходу на екрани ставав об'єктом пильної уваги, критики, цензури та потенційних репресій. Проте українські митці, попри цензуру, змогли створити надзвичайні кінотвори, які стали символами української культури.

Однак перемогти систему було неможливо. Якщо людина потрапляла в до неї, вона рано чи пізно була приречена на фізичне чи моральне знищення. Суду, в його справедливому розумінні, тоді не існувало. З режисерів робили «тіні», які або замовкали назавжди, або погоджувалися працювати в межах цензури, втрачаючи власний голос. Репресовані режисери, як-от Сергій Параджанов, могли фізично вижити, але після таборів і переслідувань їх ламали морально, змушуючи замовкнути або підкоритися системі. Як написав Іван Багряний у «Саді Гетсиманському»: «Вони убивають не тільки тіло, а й душу. Вони ламають людину так, що вона сама хоче померти» [1].

Радянська влада знищувала не лише українських митців, а й саму ідею національного кінематографа. Українське поетичне кіно, з його глибокими символами, зверненням до фольклору та історичної пам'яті, особливо дратувало радянську владу. Поетичне кіно з його символізмом, міфологічністю та відвертим зверненням до українських коренів, викликало панічний страх у радянських цензорів. Кожен образ, кожен колір, кожен символ у цих фільмах міг трактуватися як натяк на національну незалежність або антирадянський підтекст. Намагалися перетворити мистецтво на безлику ідеологічну продукцію, позбавлену самобутності та національної ідентичності. Саме тому навіть ті фільми, в яких не було прямої політичної критики, могли бути заборонені лише через свою атмосферу та образність. Наприклад, такі стрічки, як «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, «Криниця для спраглих», «Білий птах з чорною ознакою», «Легенда про княгиню Ольгу» Юрія Іллєнка та інші, були піддані жорсткій цензурі, а їхні творці – переслідуванням.

Якщо говорити про систему, що знецінює людське життя, варто повернутися знову до цитати із твору Івана Багряного «Сад Гетсиманський»: «Тут усе продумано так, щоб людина не мала права ні на що, навіть на власні думки» [1]. Це ідеально відображає суть радянської репресивної машини, яка контролювала кожен аспект життя людини, включаючи її свідомість, творчість і навіть можливість самовираження. Система працювала так, що людина не мала права не тільки на власну думку, а й на власний мистецький голос.

Радянські цензори навмисно не пояснювали, що саме не так у фільмі – їхнє завдання було змусити режисера відчувати провину й страх. Це психологічне знуцання мало на меті не просто заборонити фільм, а морально зламати митця, щоб він більше не намагався виходити за встановлені межі. У контексті українського кінематографа ця система працювала як інструмент повного знецінення особистості режисера, митця, поета, змушуючи їх або пристосовуватися, або зникати фізично, соціально чи морально.

У радянській системі кінематограф сприймався не як мистецтво, а як пропагандистський інструмент. Усі фільми проходили суворий ідеологічний контроль, а наглядачі перевіряли не лише політичну відповідність, а й сам спосіб мислення режисерів. Будь-яка невідповідність могла призвести до заборони фільму або ув'язнення його творців. Сергій Параджанов після арешту говорив, що його посадили не за політичні злочини, а за його «інший спосіб мислення». Така «провина» вважалася достатньою підставою для переслідувань. «Я знаю свою вину, але думаю, що сиджу за інше. Не треба було підписувати свого часу листи і різко виступати з трибун. Чому я, вірменин, повинен жити в центрі Києва і робити український кінематограф. А ще отримувати призи на міжнародних фестивалях. Чому? За це треба розплачуватися», – писав сестрі, яка турбувалася про нього, намагалася добитися звільнення [2, с. 13].

Систематичне знищення незалежного українського кінематографа було частиною процесу русифікації й знищення української ідентичності. Радянська влада добре розуміла, що кіно, як і література чи музика, є важливим елементом культурного коду нації. Тому українське поетичне кіно підлягало не просто цензурі – воно мало бути стерте як явище, а його творці мали або зникнути, або стати «правильними» радянськими митцями. Цензура в українському кінематографі не була лише боротьбою з окремими фільмами – вона була частиною великої війни за ідентичність. Радянський режим розумів, що кіно – це не просто мистецтво, а потужний інструмент формування національної свідомості. Тому українських режисерів або ламали, або змушували мовчати. Але навіть під гнітом цензури поетичне кіно змогло залишити свій слід і стати символом національного спротиву.

1. Багрянний І. «Сад Гетсиманський». Фоліо. 2023. 572 с.

2. Брюховецька Л. І. Арешт, суд, ув'язнення. Юриспруденція в СРСР на службі в КДБ. Кіно-Театр. 2024. № 1. С. 11-14. URL : <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/28130>.

Старенко Валерія МОВНА ПОЛІТИКА ТА МОВНА ІДЕНТИЧНІСТЬ: ВИКЛИКИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	491
Стукало Наталія ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ВИНИ У СПРАВАХ ПРО ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ЛІКАРСЬКОЮ ПОМИЛКОЮ.....	494
Тищенко Софія ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО СЛЕНГУ ПРАВООХОРОНЦІВ.....	497
Ткачик Оксана ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБУВАННЯ В ПОЛОНІ.....	499
Токолов Олександр КОРУПЦІЙНІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ.....	502
Токолов Олександр ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	504
Фітьо Анжела ПЕРЕВАГИ Й ЗАГРОЗИ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.....	506
Фостик Роман АКТУАЛІЗАЦІЯ НЕОБХІДНОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	509
Хитра Катерина КОНСИЛІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ.....	511
Чабан Марина КОНСТИТУЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	514
Чіпчик Іван ВПЛИВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА КАР'ЄРНИЙ РІСТ КУРСАНТІВ СТРУКТУРИ ДСНС.....	516
Шаганенко Вячеслав РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	518
Шаповал Леся ПОСМЕРТНА РЕПРОДУКЦІЯ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД.....	521
Шаповал Олена ГАРАНТІЇ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ.....	524
Шаповаленко Надія КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ У ПРАВОВІЙ ПРАКТИЦІ.....	528
Шмега Максим ЦЕНзуРА ЯК ІНСТРУМЕНТ БОРОТЬБИ З НАЦІОНАЛЬНОЮ ІДЕНТИЧНІСТЮ: ЗАБОРОНЕНЕ ПОЕТИЧНЕ КІНО.....	530
Шостак Діана РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ІНСТИТУЦІЙ У СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ.....	533
Ювшин Вадим ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ПІДОЗРЮВАНОГО НА ЗАХИСТ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....	536
Якимова Анастасія ВМІННЯ ПОБУДОВИ ЛОГІЧНИХ І ПЕРЕКОНЛИВИХ АРГУМЕНТІВ.....	539
Якубовський Владислав ФУНКЦІОНУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ.....	542

ПРАВО. КОМУНІКАЦІЯ. СУСПІЛЬСТВО

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти (українською та іноземними мовами)

04 квітня 2025 року

Відповідальний за випуск *Л.І. Кузьо*

Опубліковано в авторській редакції